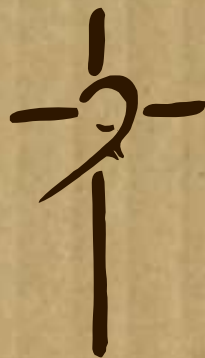

KATOLÍCKA SPOJENÁ ŠKOLA SV. FRANTIŠKA ASSISKÉHO

9. ROČNÍK ZÁKLADNEJ ŠKOLY

3

Rozum

WWW.INKY.SK

zopakovanie

**Kto nám v krátkosti
zhrnie zistenia z
predchádzajúcej
hodiny?**

Rozumná odpoveď = 1 dnešný kredit

zopakovanie

- byť **dospelým** je kľúč k skutočnému užívaniu si života
- dospelosť je duševný **stav**
- kedysi sa deti **stávali** dospelými tak, že žili medzi dospelými a učili sa od nich dospelosti
- dnes to tak už **nefunguje**
- výsledkom je, že ľudia dospievajú niekedy po 30-ke, alebo aj **vôbec**

dve klúčové vlastnosti

*„Človek je vrcholom stvorenia, pretože Boh ho stvoril na svoj obraz ... Človek je osoba, to znamená, že sa môže **slobodne** a **rozumne** rozhodovať pre lásku alebo proti nej.“*

(Youcat 56)

ROZUM a SLOBODNÁ VÔĽA

Dve základné vlastnosti, charakterizujúce človeka – a súčasne dve podmienky a východiská dospelosti človeka.

obe sú dôležité!

ROZUM

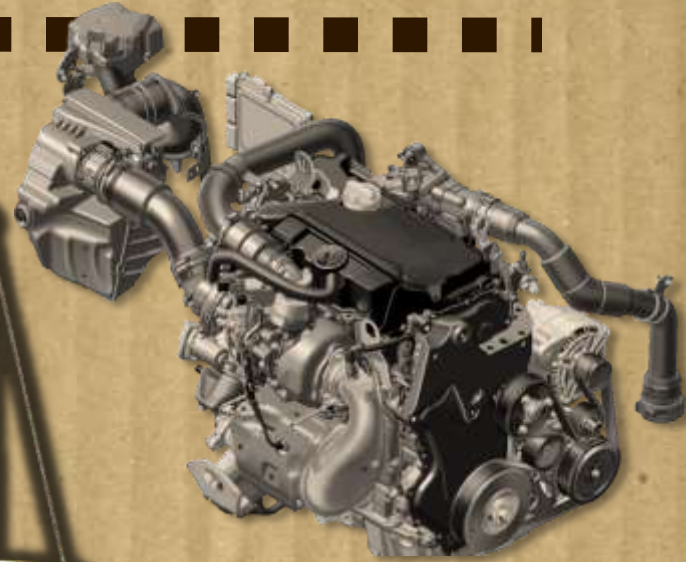
„**riadenie**“ – určuje
sme, kam sa upína
vôľa. Bez rozumu
by bola vôľa slepá.

VÔĽA

„**motor**“ – premieňa
myšlienky na skutky a
na realitu. Bez nej by
bol rozum iba formou
bezcieľneho snívania.

ktorá má prednosť?

Ktorá z týchto schopností by mala mať prvenstvo?

- **vôľa** podriadená rozumu;
- alebo **rozum** podriadený vôli?

ich vzájomný vzťah

podľa toho, čomu prisudzujeme prvenstvo, si môžeme ZADEFINOVAŤ dva pojmy:

racionalizmus:

(lat. *ratio* – rozum)

vyznáva **prvenstvo rozumu**:

„Presvedčil som sa, že to tak je a preto verím, že je to pravda a konám podľa toho.“

voluntarizmus:

(lat. *voluntas* – vôľa)

vyznáva **prvenstvo vôle**:

„Ja verím, že je to tak, robím to tak a preto to musí byť správne a pravdivé!“

ich vzájomný vzťah

POLOPATICKY:

racionalizmus:

- „Zistil som, že tu sú dvere,
- preto tadiaľto vyjdem von z miestnosti.“

voluntarizmus:

- „Rozhodol som sa vyjsť von tadiaľto,
- a preto tie dvere musia byť tu a basta!“

**... nejaké otázky,
poznámky,
postrehy,
pripomienky?**

príklady...

- Skúste **uviesť** nejaké príklady
- na **RACIOANLISTICKÝ** prístup
- a na **VOLUNTARISTICKÝ** prístup

z bežnej praxe okolo Vás, zo sveta, v ktorom žijeme a pod.!

Rozumná odpoveď = 1 dnešný kredit

príklady...

profánnny svet:

racionalizmus:

VEDA:

- najprv pozorujem, skúmam,
- až potom formulujem teóriu

voluntarizmus:

IDEOLÓGIA, VIERA...:

- najprv vytvorím teóriu,
- a potom sa snažím, aby svet podľa nej fungoval a prispôbil sa jej

voluntarismus:

„Nemám síce žiadne dôkazy o neexistencii Boha, ale rozhodol som sa uveriť, že Boh neexistuje a preto verím, že neexistuje!“

„Ja som sa rozhodol uveriť, že chodiť do kostola a dodržiavať Desatoro bohato stačí a názor Boha na túto vec ma preto nezaujíma...“

príklad z histórie...

FRANCÚZSKA REVOLÚCIA začínala s heslom „Sloboda, rovnosť, bratstvo!“ – pokračovala terorom a masakrami a nakoniec skrachovala.

KOMUNIZMUS začínal s víziou spravodlivej beztriednej spoločnosti, kde každý pracuje podľa svojich schopností a dostáva podľa svojich potrieb – pokračoval totalitou, terorom, masakrami,... – a nakoniec skrachoval.

PREČO?

Skúste nájsť rozumný dôvod, prečo tieto ideí neuspeli, hoci im toľkí fandili a podporovali ich!

Rozumná odpoveď = 1 dnešný kredit

príklad z histórie...

FRANCÚZSKA REVOLÚCIA začínala s heslom „Sloboda, rovnosť, bratstvo!“ – pokračovala terorom a masakrami a nakoniec skrachovala.

KOMUNIZMUS začínal s víziou spravodlivej beztriednej spoločnosti, kde každý pracuje podľa svojich schopností a dostáva podľa svojich potrieb – pokračoval totalitou, terorom, masakrami,... – a nakoniec skrachoval.

BOLI...

... tieto systémy teda
racionalistické, alebo skôr
voluntaristické?

**... nejaké otázky,
poznámky,
postrehy,
pripomienky?**

otázka...

V čom spočíva zásadný

**PROBLÉM
VOLUNTARISTICKÉHO
PRÍSTUPU**

k realite?

Rozumná odpoveď = 1 dnešný kredit

míňa sa s realitou!

To, že niečomu veríte, samo o sebe
nijako nemení objektívnu realitu!

inými slovami:

To, že **VERÍM**, že v
stene sú dvere, vôbec
neznamená, že tam
NAOZAJ BUDÚ!

míňa sa s realitou!

výsledok je potom spravidla smutný,
až tragický...

... a napriek tomu!

VOLUNTARISTICKÝ postoj –
kedy vyžadujeme, aby sa
Vesmír a realita podriadili a
prispôsobili našim túžbam a
predstavám – znie na prvý
pohľad celkom bláznivo.

**NAPRIEK TOMU JE HOJNE U
ĽUDÍ ROZŠÍRENÝ.**

PREČO?

Rozumná odpoveď = 1 dnešný kredit

na „vine“ sú emócie...

napríklad **POHODLNOSŤ A
POCIT BEZPEČIA:**

- je omnoho **ľahšie** a príjemnejšie **vytvoriť si VIERU**, ktorá sa nám páči a vyhovuje nám,...
- ... **než najprv namáhavo ZISŤOVAŤ**, aká je skutočnosť a potom sa **PRISPÔSOBIŤ** realite, ktorú sme objavili!

otázka...

Našli by ste nejaké konkrétne príklady toho, keď ľudia:

- uprednostňujú svoje túžby svoju vieru, svoje želania pred realitou;
- veria niečomu nie preto, že je to pravdivé, ale preto, že sa im to páči a pozdáva a preto túžia, aby to bola pravda?

Rozumná odpoveď = 1 dnešný kredit

a čo my sami?

Nájdite čo najviac príkladov toho, kedy aj Vy sami:

- konáte skôr podľa toho, ako si **želáte, aby svet vyzeral**, než podľa toho, aký naozaj je;
- **uprednostňujete svoju VIERU, svoje pocity, túžby a želania** pred zdravým rozumom a realitou!

Rozumná odpoveď = 1 dnešný kredit

... nejaké otázky,
poznámky,
postrehy,
pripomienky?

dospelosť...

- **MALÉ DIEŤA** – je skôr racionalistické, alebo voluntaristické?
- **DOSPELÝ, ZRELÝ ČLOVEK** – je skôr racionalistický, alebo voluntaristický?
- **DOSPIEVANIE** by sa teda dalo charakterizovať ako pohyb od ... k čomu ... ?

a čo kresťanstvo?

je racionalistické

(vychádzajúce z faktov,
ktorým sa rozhodneme
uveriť),

alebo voluntaristické

(najprv sa rozhodneme
niečomu uveriť a potom
tomu prispôsobujeme seba
aj svoje okolie)?

Rozumná odpoveď = 1 dnešný kredit

a čo kresťanstvo?

je racionalistické
(vychádzajúce z faktov,
ktorým sa rozhodneme
uveriť),

alebo voluntaristické
(najprv sa rozhodneme
niečomu uveriť a potom
tomu prispôsobujeme seba
aj svoje okolie)?

*„Kresťanstvo je jediným
náboženským posolstvom,
ktoré nespočíva na
múdrosloví, na nejakej idei,
ale je jediným historicky
podloženým náboženstvom
ľudstva vôbec. Inými
slovami: Kresťanstvo je viera
v určité fakty, ktoré sa
odohrali na istom mieste v
istom čase. Tieto fakty sa
musia dať preveriť.“*

(Peter Seewald)

RACIONALISTICKÉ!

**... nejaké otázky,
poznámky,
postrehy,
pripomienky?**

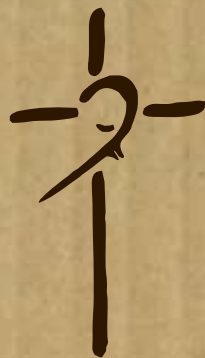

KATOLÍCKA SPOJENÁ ŠKOLA SV. FRANTIŠKA ASSISKÉHO

9. ROČNÍK ZÁKLADNEJ ŠKOLY

3

KONIEC

WWW.INKY.SK